

Відповідальність за корупційні правопорушення

СТАТИСТИКА

До Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (Реєстру корупціонерів) протягом 2020 року були внесені відомості про 5 131 особу.

Протягом 2020 року працівники Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) опрацювали 13 142 судових рішень, надісланих Державною судовою адміністрацією України. З цих рішень до Реєстру корупціонерів внесено відомості стосовно 5 131 особи, з яких:

- 993 особи притягнуто до кримінальної відповідальності;
- 4001 особа – до адміністративної відповідальності;
- на 116 осіб накладено дисциплінарні стягнення.

Найчастіше до **кримінальної відповідальності** притягували за пропозицію, обіцянку або надання неправомірної вигоди службовій особі, тобто пропозицію хабаря (604 особи); декларування недостовірної інформації (116 осіб), зловживання впливом (89 осіб).

До **адміністративної відповідальності** притягували за несвоєчасне подання декларації (3 742 осіб), неповідомлення про наявність у особи реального конфлікту інтересів (165 осіб) тощо.

Найбільш часто як до кримінальної, так і до адміністративної відповідальності притягувалися депутати місцевих рад, посадовці Національної поліції та державні службовці.

Дисциплінарні стягнення найчастіше накладені за:

- порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів – на 31 особу;
- порушення обмежень щодо використання службових повноважень та одержання неправомірної вигоди або подарунка – 24 осіб;
- несвоєчасне подання декларації – 17 осіб.

Крім того, протягом 2020 року з Реєстру корупціонерів вилучено 21 особу:

- 15 осіб на підставі рішень суду апеляційної інстанції про скасування вироку, винесення виправдувального вироку, скасування постанови про накладення адміністративного стягнення за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення.
- 6 осіб на підставі наказу про скасування накладення дисциплінарного стягнення.

Згідно з нормами ч. 1 ст. 65 Закону «Про запобігання корупції» державні службовці та посадові особи органів місцевого самоврядування за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, залежно від характеру діяння, можуть бути притягнуті у встановленому законом порядку до відповідальності, а саме:

- кримінальної;
- адміністративної;
- цивільно-правової;
- дисциплінарної.

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень щодо яких судами прийняті відповідні рішення, які набрали законної сили, а також відомості про накладення дисциплінарних стягнень за корупційні правопорушення заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, який формується та ведеться відповідно до Положення № 39/5.

Для забезпечення формування реєстру корупціонерів, згідно з Порядком № 12/152/5, до Міністерства юстиції України з Єдиного державного реєстру судових рішень надсилаються електронні копії судових рішень, які набрали законної сили, з відомостями, які не можуть бути відкриті для загального доступу у справах про:

- адміністративні корупційні правопорушення (глава 13-А КпАП);

— злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 354, 357, 364 – 370, 410, 423, 424 КК;

— притягнення осіб до цивільно-правової відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

Крім того, згідно з п. 2.4 Положення № 39/5, кадрові служби державних органів та органів місцевого самоврядування, в день підписання наказу про накладання (зняття) на державного службовця чи посадову особу органу місцевого самоврядування дисциплінарного стягнення за вчинення корупційного правопорушення зобов'язані передати реєстратору (тобто до Міністерства юстиції України через Департамент антикорупційного законодавства та законодавства про правосуддя чи головні територіальні управління юстиції в областях, які вносять або вилучають відомості про особу, яку притягнуто до дисциплінарної відповідальності за корупційне правопорушення) електронну та завірену в установленому порядку паперову копію відповідного наказу разом з інформаційною карткою до наказу про накладання (зняття) дисциплінарного стягнення на особу за вчинення корупційних правопорушень, форма якої наведена у додатку 1 до цього Положення.

Відповідальність державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, яка передбачена за вчинення ними корупційних діянь, а також за що вони можуть потрапити до «чорного списку» корупціонерів:

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Перелік адміністративних корупційних правопорушень та санкцій, які застосовуються за їх вчинення, передбачені главою 13-А КпАП «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією».

Правопорушення	Санкція
Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, ст. 172-4 КпАП	
Порушення особою встановлених законом обмежень щодо зайняття іншою оплачуваною діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної та суддівської практики, інструкторської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю	Штраф від 300 до 500 нмдг (тобто від 5100 до 8500 грн.) з конфіскацією отриманого доходу від підприємницької діяльності чи винагороди від роботи за сумісництвом
Порушення особою встановлених законом обмежень щодо входження до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальній громаді в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації)	Штраф від 300 до 500 нмдг (тобто від 5100 до 8500 грн.) з конфіскацією отриманого доходу від такої діяльності
Дії, передбачені частиною першою або другою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення	Штраф від 500 до 800 нмдг (тобто від 8500 до 13600 грн.) з конфіскацією отриманого доходу чи винагороди та з позбавленням права

	обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на 1 рік
Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків, ст. 172-5 КпАП	
Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків	Штраф від 100 до 200 нмдг (тобто від 1700 до 3400 грн.) з конфіскацією такого подарунка
Та сама дія, вчинена особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті	Штраф від 200 до 400 нмдг (тобто від 3400 до 6800 грн.) з конфіскацією такого дарунка (пожертви) та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на 1 рік
Порушення вимог фінансового контролю, ст. 172-6 КпАП	
Несвоєчасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування	Штраф від 50 до 100 нмдг (тобто від 850 до 1700 грн.)
Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані	Штраф від 100 до 200 нмдг (тобто від 1700 до 3400 грн.)
Дії, передбачені частиною першою або другою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення	Штраф від 100 до 300 нмдг (тобто від 1700 до 5100 грн.) з конфіскацією доходу чи винагороди та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік
Подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування	Штраф від 1000 до 2500 нмдг (тобто від 17000 до 42500 грн.)
Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, ст. 172-7 КпАП	
Неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів	Штраф від 100 до 200 нмдг (тобто від 1700 до 3400 грн.)
Вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів	Штраф від 200 до 400 нмдг (тобто від 3400 до 6800 грн.)
Дії, передбачені частиною першою або другою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному	Штраф від 400 до 800 нмдг (тобто від 6800 до 13600 грн.) з позбавленням права

стягненню за такі ж порушення	обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на 1 рік
Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень, ст. 172-8 КпАП	
Незаконне розголошення або використання в інший спосіб особою у своїх інтересах інформації, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням службових повноважень	Штраф від 100 до 150 нмдг (тобто від 1700 до 2550 грн.)
Невжиття заходів щодо протидії корупції, ст. 172-9 КпАП	
Невжиття передбачених законом заходів посадовою чи службовою особою органу державної влади, посадовою особою місцевого самоврядування, юридичної особи, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупційного правопорушення	Штраф від 125 до 250 нмдг (тобто від 2125 до 4250 грн.)
Та сама дія, вчинена повторно протягом року після застосування заходів адміністративного стягнення	Штраф від 250 до 400 нмдг (тобто від 4250 до 6800 грн.)

Нормами ч. 5 ст. 65 Закону «Про запобігання корупції» встановлено, що особа, щодо якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, якщо інше не передбачено Конституцією і законами України, може бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу, в якому вона працює, до закінчення розгляду справи судом.

У разі закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням.

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Нормами ч. 2 ст. 65 Закону «Про запобігання корупції» встановлено, що особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Звертаємо увагу, що обмеження щодо заборони особі, звільненій з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

Відповідно до ч. 1 ст. 65 та ч. 1 ст. 66 Закону України «Про державну службу», вчинення державним службовцем дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні своїх посадових обов'язків та інших вимог є підставою для притягнення службовця до дисциплінарної відповідальності, за яке до нього може бути застосовано один з таких видів дисциплінарного стягнення:

- зауваження;
- догана;
- попередження про неповну службову відповідність;

— звільнення з посади державної служби.

Нормами ч. 2 ст. 65 та ч. ч. 2-5 ст. 66 Закону України «Про державну службу» визначено перелік дисциплінарних проступків та загальні умови застосування дисциплінарних стягнень за їх вчинення у таблиці нижче.

Проступок	Стягнення
порушення Присяги державного службовця	звільнення з посади державної служби
порушення правил етичної поведінки державних службовців	попередження про неповну службову відповідність
вияв неповаги до держави, державних символів України, Українського народу	звільнення з посади державної служби
дії, що шкодять авторитету державної служби	оголошення догани. У разі вчинення систематично (повторно протягом року) цього дисциплінарного проступку — попередження про неповну службову відповідність
невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, наказів (розпоряджень) та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень	оголошення догани. У разі вчинення систематично (повторно протягом року) цього дисциплінарного проступку — попередження про неповну службову відповідність
недотримання правил внутрішнього службового розпорядку	зауваження
перевищення службових повноважень, якщо воно не містить складу злочину або адміністративного правопорушення	звільнення з посади державної служби
невиконання вимог щодо політичної неупередженості державного службовця	попередження про неповну службову відповідність
використання повноважень в особистих (приватних) інтересах або в неправомірних особистих інтересах інших осіб	звільнення з посади державної служби
подання під час вступу на державну службу недостовірної інформації про обставини, що перешкоджають реалізації права на державну службу, а також неподання необхідної інформації про такі обставини, що виникли під час проходження служби	звільнення з посади державної служби
неповідомлення керівнику державної служби про виникнення відносин прямої підпорядкованості між державним службовцем та близькими особами у 15-денний строк з дня їх виникнення	звільнення з посади державної служби

прогул державного службовця (у тому числі відсутність на службі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин	оголошення догани (ч. 3 ст. 66 Закону № 889). У разі вчинення систематично (повторно протягом року) цього дисциплінарного проступку — звільнення з посади державної служби
поява державного службовця на службі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння	звільнення з посади державної служби
прийняття державним службовцем необґрунтованого рішення, що спричинило порушення цілісності державного або комунального майна, незаконне їх використання або інше заподіяння шкоди державному чи комунальному майну, якщо такі дії не містять складу злочину або адміністративного правопорушення	звільнення з посади державної служби

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Згідно з приміткою до ст. 45 Кримінального кодексу корупційними злочинами відповідно до цього Кодексу вважаються злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 КК.

Проте, згідно з п. 1 Порядку № 12/152/5 до «реєстру корупціонерів», зокрема, потраплять особи, яких притягнуто до кримінальної відповідальності за вчинення корупційних злочинів, що передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 354, 357, 364 – 370, 410, 423, 424 КК.

Тобто, до лави корупціонерів автоматично потрапить значно більше коло осіб, ніж окреслено КК. Наприклад, за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, ч. 4 ст. 172-6 КпАП передбачена відповідальність, яку віднесено до адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією (у разі подання завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 100 до 250 мінімальних заробітних плат, тобто від 160 000 до 400 000 грн.).

Мінімальна заробітна плата, згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 р. № 928-VIII, з 1 грудня 2016 року складає 1600 грн.

Злочин	Покарання	Примітка
Зловживання владою або службовим становищем, ст. 364 КК		
Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або	Карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, із штрафом від 250 до 750 нмдг (тобто від 4250 до 12750 грн.)	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення

інтересам юридичних осіб		
Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки	Карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від 500 до 1000 нмдг (тобто від 8500 до 17000 грн.)	
Службове підроблення, ст. 366 КК		
Складання, видача службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підроблення офіційних документів	Караються штрафом до 250 нмдг (тобто до 4250 грн.) або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	Згідно з приміткою до ст. 45 КК, ця стаття КК відсутня у переліку злочинів, визначених корупційними. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Ті самі діяння, якщо вони спричинили тяжкі наслідки	Караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від 250 до 750 нмдг (тобто від 4250 до 12750 грн.)	
Декларування недостовірної інформації, ст. 366-1 КК		
Подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом № 1700, або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації	Караються штрафом від 2500 до 3000 нмдг (тобто від 42500 до 51000 грн.) або громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або позбавленням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	Згідно з приміткою до ст. 45 КК, ця стаття КК відсутня у переліку злочинів, визначених корупційними. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Службова недбалість, ст. 367 КК		
Службова недбалість, тобто невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб	Карається штрафом від 250 до 500 нмдг (тобто від 4250 до 8500 грн.) або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	Згідно з приміткою до ст. 45 КК, ця стаття КК відсутня у переліку злочинів, визначених корупційними. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки	Карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі штрафом від 250 до 750 нмдг (тобто від 4250 до 12750 грн.) або без такого	
Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, ст. 368 КК		
Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для	Карається штрафом від 1000 до 1500 нмдг (тобто від 17000 до 25500 грн.) або арештом на строк від трьох до шести місяців,	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином.
себе чи третьої особи за вчинення чи не вчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища	або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, предметом якого була неправомірною вигода у значному розмірі	Карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
Діяння, передбачене частиною першою або другою цієї статті, предметом якого була неправомірною вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганнями неправомірної вигоди	Карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна	
Діяння, передбачене частинами першою, другою або третьою цієї статті, предметом якого була неправомірною вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище	Карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна	
Незаконне збагачення, ст. 3682 КК		
Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність активів у значному розмірі, законність підстав набуття яких не підтверджено доказами, а так само передача нею таких активів будь-якій іншій особі	караються позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Ті самі діяння, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне становище	караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна	
Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище	караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна	
Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі, ст. 369 КК		
Пропозиція чи обіцянка службовій особі надати їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди за вчинення чи невчинення службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища	караються штрафом від 500 до 750 нмдг (тобто від 8500 до 12750 грн.) або обмеженням волі на строк від двох до чотирьох років, або позбавленням волі на той самий строк	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно	караються позбавленням волі на строк від трьох до шести років із штрафом від 500 до 1000 нмдг (тобто від 8500 до 17000 грн.), з конфіскацією майна або без такої	
Діяння, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо неправомірною вигода надавалася службовій особі, яка займає відповідальне становище, або вчинені за попередньою	караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років з конфіскацією майна або без такої	

змовою групою осіб		
Діяння, передбачені частиною першою, другою або третьою цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає особливо відповідальне становище, або вчинені організованою групою осіб чи її учасником	караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої	
Зловживання впливом, ст. 3692 КК		
Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави	караються штрафом від 200 до 500 нмдг (тобто від 3400 до 8500 грн.) або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, або пропозиція чи обіцянка здійснити вплив за надання такої вигоди	караються штрафом від 750 до 1500 нмдг (тобто від 12750 до 25500 грн.) або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років	
Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, поєднане з вимаганням такої вигоди	караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією майна	
Провокація підкупу, ст. 370 КК		
Провокація підкупу, тобто дії службової особи з підбурення особи на пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду	карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, зі штрафом від 250 до 500 нмдг (тобто від 4250 до 8500 грн.)	Згідно з приміткою до ст. 45 КК, ця стаття КК відсутня у переліку злочинів, визначених корупційними. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, ст. 191 КК		
Привласнення чи розтрата чужого майна, яке було ввірене особі чи перебувало в її віданні	карається штрафом до 50 нмдг (тобто до 850 грн.) або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем	карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені повторно або за	караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до восьми років, з позбавленням права	

попередньою змовою групою осіб	обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, якщо вони вчинені у великих розмірах	караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
Дії, передбачені частинами першою, другою, третьою або четвертою цієї статті, якщо вони вчинені в особливо великих розмірах або організованою групою	караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна	
Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням, ст. 210 КК		
Нецільове використання бюджетних коштів службовою особою, а так само здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням всупереч Бюджетному кодексу України чи закону про Державний бюджет України на відповідний рік, якщо предметом таких дій були бюджетні кошти у великих розмірах	караються штрафом від 100 до 300 нмдг (тобто від 1700 до 5100 грн.) або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 не передбачено внесення до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Ті самі діяння, предметом яких були бюджетні кошти в особливо великих розмірах або вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб	караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження, ст. 357 КК		
Викрадення, привласнення, вимагання офіційних документів, штампів чи печаток або заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання особи своїм службовим становищем, а так само їх умисне знищення, пошкодження чи приховування, а також здійснення таких самих дій відносно приватних документів, що знаходяться на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності, вчинене з корисливих мотивів або в інших особистих інтересах	караються штрафом до 50 нмдг (тобто до 850 грн.) або обмеженням волі на строк до трьох років	Згідно з приміткою до ст. 45 КК вважається корупційним злочином. Відповідно до п. 1 Порядку № 12/152/5 вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення
Ті самі дії, якщо вони спричинили порушення роботи підприємства, установи чи організації або вчинені щодо особливо важливих документів, штампів, печаток	караються штрафом до 70 нмдг (тобто до 1190 грн.) або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк	
Незаконне заволодіння будь-яким способом паспортом або іншим важливим особистим документом	карається штрафом до 50 нмдг (тобто до 850 грн.) або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років	

Відповідальність за ст. 366-1 КК за подання суб'єктом декларації завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларації, що має вартість, настає у випадку, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на

суму понад 250 мінімальних заробітних плат, тобто більш ніж 400000 грн. (примітка до ст. 366-1 КК).

Неправомірною вигодою в значному розмірі вважається вигода, що в 100 і більше разів перевищує нмдг (тобто 68900 грн. і більше), у великому розмірі — така, що у 200 і більше разів перевищує нмдг (тобто 137800 грн. і більше), в особливо великому розмірі — така, що у 500 і більше разів перевищує нмдг (тобто 344500 грн. і більше). Розмір одного нмдг для кваліфікації правопорушення у 2016 році складає 50 % від прожиткового мінімуму (1378 грн.), та дорівнює 689 грн.

Під активами у значному розмірі у ст. 368-2 КК розуміються грошові кошти або інше майно, а також доходи від них, якщо їх розмір (вартість) перевищує 1000 нмдг (тобто перевищує 689000 грн.). Під передачею активів розуміється укладення будь-яких правочинів, на підставі яких виникає право власності або право користування на активи, а також надання іншій особі грошових коштів чи іншого майна для укладення таких правочинів (п.п. 2-3 примітки до ст. 368-2 КК).

До бюджетних коштів належать кошти, що включаються до державного бюджету і місцевих бюджетів незалежно від джерела їх формування. Великим розміром бюджетних коштів відповідно уст. 210 КК вважається сума, що в 1000 і більше разів перевищує нмдг (тобто 689000 грн. і більше). Особливо великим розміром бюджетних коштів вважається сума, що в 3000 і більше разів перевищує нмдг, тобто 2067000 грн. і більше (п.п. 1-3 примітки до ст. 210 КК).

Нормами ч. 5 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» встановлено, що особа, якій повідомлено про підозру у вчиненні нею злочину у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Цивільно-правова відповідальність за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень настає відповідно до Цивільного кодексу у разі, коли вони призвели до негативних цивільно-правових наслідків (заподіяння матеріальної чи моральної шкоди). Питання щодо притягнення державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування до цивільно-правової відповідальності за корупційні правопорушення вирішується у судовому порядку.

Нормами ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» встановлено: задля виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог цього Закону в інший спосіб, за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції (органів прокуратури, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції) або приписом Національного агентства з питань запобігання корупції рішенням керівника органу, в якому працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (тобто, відповідно до Порядку № 950). Водночас, відповідно до ст. 71 Закону України «Про державну службу» з метою визначення наявності вини, характеру і тяжкості дисциплінарного проступку може проводитися службове розслідування.

У разі невиконання або неналежного виконання посадових обов'язків державним службовцем, перевищення повноважень, що призвело до людських жертв або заподіяло значну матеріальну шкоду фізичній чи юридичній особі, державі або територіальній громаді, службове розслідування проводиться обов'язково.

За результатами службового розслідування складається висновок про наявність чи відсутність у діях державного службовця дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності.

З метою збору інформації про обставини, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, для визначення дисциплінарною комісією ступеня вини, характеру і тяжкості цього дисциплінарного проступку Комісією, дисциплінарною комісією формується дисциплінарна справа.

Результатом розгляду дисциплінарної справи є пропозиції Комісії, подання дисциплінарної комісії у державному органі, які мають рекомендаційний характер для суб'єкта призначення.

ВИТЯГ З ЗАКОНУ

Розділ XI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ АБО ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА УСУНЕННЯ ЇХ НАСЛІДКІВ

Стаття 65. {Статтю 65 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 65¹. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

1. За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 3 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

У разі вчинення від імені та в інтересах юридичної особи її уповноваженою особою кримінального правопорушення самостійно або у співучасті до юридичної особи у випадках, визначених Кримінальним кодексом України, застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

2. Особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді, судді Конституційного Суду України, який вчинив корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, однак судом не застосовано до нього покарання або не накладено на нього стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, вирішується у встановленому законом порядку.

Особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, стосовно якої набрало законної сили рішення суду про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, підлягає звільненню з посади в установленому законом порядку.

3. З метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог цього Закону в інший спосіб, за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або приписом Національного агентства рішенням керівника органу, підприємства, установи, організації, де працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Обмеження щодо заборони особі, звільненій з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

5. Особа, якій повідомлено про підозру у вчиненні нею кримінального правопорушення у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом.

Питання про відсторонення від здійснення правосуддя, відсторонення від посади судді, судді Конституційного Суду України, якому повідомлено про підозру у вчиненні ним кримінального правопорушення у сфері службової діяльності, вирішується у встановленому законом порядку.

Особа, стосовно якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, якщо інше не передбачено Конституцією і законами України, може бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу, установи, підприємства, організації, де вона працює, до закінчення розгляду справи судом.

У разі закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням.

{Закон доповнено статтею 65⁻¹ згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 66. Відшкодування збитків, шкоди, завданих державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, підлягають відшкодуванню особою, яка вчинила відповідне правопорушення, в установленому законом порядку.

Стаття 67. Незаконні акти та правочини

1. Нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) з порушенням вимог цього Закону, підлягають скасуванню органом або посадовою особою, уповноваженою на прийняття чи скасування відповідних актів, рішень, або можуть бути визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованої фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, прокурора, органу державної влади, зокрема Національного агентства, органу місцевого самоврядування.

Орган або посадова особа надсилає до Національного агентства протягом трьох робочих днів копію прийнятого рішення про скасування або одержаного для виконання рішення суду про визнання незаконними відповідних актів або рішень.

2. Правочин, укладений внаслідок порушення вимог цього Закону, може бути визнаним недійсним.

Стаття 68. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, шкоди, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення і яким завдано моральної або майнової шкоди, збитків, мають право на відновлення прав, відшкодування збитків, шкоди в установленому законом порядку.

2. Збитки, шкода, завдані фізичній або юридичній особі внаслідок незаконних рішень, дій або бездіяльності суб'єкта, який здійснює заходи щодо запобігання і протидії корупції, відшкодовуються з Державного бюджету України в установленому законом порядку. Держава, Автономна Республіка Крим, орган місцевого самоврядування, які відшкодували збитки, шкоду, завдану незаконним рішенням, діями або бездіяльністю суб'єкта, що здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, мають право зворотної вимоги (регресу) до особи, яка завдала збитків, шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування (крім відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами, відшкодуванням моральної шкоди).

Стаття 69. Вилучення незаконно набутих та необґрунтованих активів

1. Активи, набуті внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації або спеціальній конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку.

2. Активи, щодо яких судом на підставі поданих доказів не встановлено, що вони або грошові кошти, необхідні для їх придбання, були набуті за рахунок законних доходів, є необґрунтованими і підлягають стягненню в дохід держави за рішенням суду в установленому законом порядку.